

Saksbehandler: Stein Inge Wien
Direkte linje: 62 33 55 60

Vår dato
17.10.2014
Deres dato

Vår ref.
14/5057- 2/ K2 - V10, K3 - &13
Deres ref.

Det Kongelige Landbruks- og matdepartement
Pb. 8007 Dep
0030 OSLO

HØRINGSUTTALELSE FRA RINGSAKER KOMMUNE TIL FORSKRIFT OM PRODUKSJONSTILSKUDD OG AVLØSERTILSKUDD I JORDBRUKET

Ringsaker kommune viser til mottatt høringsforslag til ny forskrift om produksjonstilskudd og avløsertilskudd i jordbruket. Departementet tar sikte på at ny forskrift skal gjelde fra 1. januar 2015.

Generelt:

Forskrift om produksjonstilskudd i jordbruket er et av flere viktige styringsverktøy for å innrette norsk landbruk på et slikt vis at de politiske målsetningene nås. Det er viktig å ikke bare se på endringene i de enkelt forskrifter isolert sett, men i sammenheng med foreslåtte endringer av andre forskrifter og styringsverktøy som regulerer landbruket. Det foreslås/gjennomføres nå betydelige endringer av blant annet forskrift om investeringstilskudd i jordbruket, forskrift om regulering av svine – og fjørfeproduksjonen, samt fjerning av konsesjonsloven. Det burde i så måte vært lagt opp til en mer helhetlig vurdering av de totale konsekvensene av så omfattende endringer som dette. Viktigheten av en slik helhetsvurdering underbygges ved at enkelte av de foreslåtte endringene griper inn i hverandre og vil være svært vanskelig å reversere dersom de i ettertid viser seg å ha negative konsekvenser. Når det er sagt, så er det ingen tvil om at det er fornuftig med en gjennomgang av ulike forskrifter og andre styringsverktøy for å målrette virkemiddelbruken. Mange av de foreslåtte endringene er positive i forhold til å klargjøre regelverket, samt fjerne unødvendige formuleringer og bestemmelser.

Vurderinger og uttalelser:

Det vil i denne uttalelsen bli vektlagt de forhold ved bestemmelsene i forslag til ny forskrift som det knyttes merknader og kommentarer til, øvrige bestemmelser er ikke omtalt.

§ 2 Grunnvilkår

Formålet med bestemmelsen er å sikre at produksjonstilskudd og avløsertilskudd tilfaller aktive bønder som har mer enn en ubetydelig omsetning av jordbruksprodukter og som drive «vanlig jordbruksproduksjon». Dette er positivt. Det foreslås imidlertid å oppheve dagens krav om at foretaket og produksjonen skal være tilknyttet en landbrukseiendom for å være berettiget tilskudd. Argumentasjonen for dette er at det ikke vil være praktisk mulig å drive «vanlig jordbruksproduksjon» uten at foretaket er knyttet til en landbrukseiendom. Dette er feil, spesielt i forhold til kraftforbaserte husdyrhold som fjørfe og svin, men også i forhold til ulike andre spesialproduksjoner. Dette er produksjoner som i praksis enkelt kan etableres på arealer som ikke er knyttet til landbrukseiendommer, enten på særskilt avsatte næringsareal eller på utskilte tomter i LNF. Etablering av matproduksjon på arealer som ikke er knyttet til landbrukseiendommer vil i stor grad bli regulert av Plan- og bygningslovens bestemmelser

dersom forslaget vedtas. At matproduksjon løsrives fra landbrukseiendommer er uheldig og vil kunne få negative konsekvenser for norsk landbruk. Dette vil etter manges oppfatning, stride mot hva som er vanlig jordbruksdrift og målsetningen om å styrke ressursgrunnet for den enkelte gardbruker og landbrukseiendom.

Det hevdes i høringsnotatet at det er vanskelig å finne en god definisjon av begrepet landbrukseiendom i tilskuddssammenheng. Bestemmelsene i jordloven er ikke tilstrekkelige i denne sammenhengen. Landbrukskontoret er uenig i at mangel på en dekkende definisjon av hva en landbrukseiendom er, bør føre til at vilkåret fjernes. Begrepet landbrukseiendom bør snarere defineres nærmere for bruk i tilskuddssammenheng.

Forslaget til fjerning av kravet om tilknytning til landbrukseiendom må også sees i sammenheng med at man fjerner begrensningen i forhold til aksjeselskaper sine muligheter for å søke produksjons- og avløsertilskudd. Det vil med dette åpnes for at alle mulige eierkonstellasjoner, både nasjonale og internasjonale, kan etablere rene «fabrikkproduksjoner» av mat, uavhengig av tilknytning til landbrukseiendommer og i tillegg være berettiget produksjonstilskudd. De samme forholdene foreslås også i ny forskrift om investeringstilskudd i jordbruket. I tillegg er det fremmet forslag om å fjerne konsesjonsloven, noe som innebærer en fri omsetning av landbrukseiendommer uavhengig av kjøpers eierkonstellasjon. Dette er en svært uheldig prinsipiell endring hvor man går fra å styrke den selveiende gardbruker og bygge opp produksjonsapparatet på det enkelte gårdsbruk, til å åpne for å gjøre norsk matproduksjon og norske arealressurser til et spekulasjonsobjekt både nasjonalt og internasjonalt.

Et annet moment er at foreslåtte endring i eierskapsbegrensningene vil gjøre det enda mer arbeidskrevende å avdekke driftsfelleskap mellom ulike foretak som drives i strid med forskriften. Det bør også i større grad konkretiseres hva som menes med driftsfelleskap slik at kontroll blir enklere å gjennomføre og faren for forskjellsbehandling blir mindre.

§ 4 Tilskudd til jordbruksareal

I jordbruksoppgjøret 2014 ble det bestemt å avvikle kravet til miljøplan ved søknad om produksjonstilskudd, og samtidig oppheve forskrift om miljøplan fra 1. januar 2015. Deler av miljøkravet blir imidlertid videreført i ny forskrift.

Tidligere har det vært et differensiert trekk/reduksjon i tilskudd i forhold til jordbruksareal som foretaket disponerer. Nå foreslås det at foretak ikke er berettiget arealtilskuddet dersom det ikke kan fremlegge en gjødselplan eller sprøytejournal som tilfredsstiller gjeldene krav. Dette vil for enkelte foretak kunne dreie seg om rundt kr. 700 000 i redusert tilskudd. I tillegg er heller ikke foretak slik det i dag er, berettiget tilskudd etter Regionalt miljøprogram ved manglende miljøplan. Noe som vil kunne omfatte opp mot kr. 200 000 i redusert utbetaling. Forslaget innebærer en voldsom opptrapping av de økonomiske konsekvensene i forhold til dagens regelverk ved ikke å ha miljøplan. Dette vil kunne gi så store økonomiske konsekvenser for det enkelte foretak at det på ingen måte står i forhold til avviket ved at disse miljøkravene ikke er på plass. Det vil være vanskelig å få forståelse for dette, noe som vil kunne generere forskjellsbehandling mellom kommuner og regioner ved oppfølging av brudd. Foreslåtte konsekvenser oppfattes ikke til å ha sammenheng med avvikets alvorlighetsgrad og må reduseres til et mer akseptabelt nivå.

Landbrukskontoret er av den oppfatning at dagens differensiering på trekk etter størrelsen på arealet foretaket disponerer er mer fornuftig. Et alternativ vil være å gi en reduksjon i tilskudd i forhold til antall daa som mangler gjødselplan og/eller sprøytejournal.

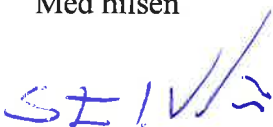
Definisjon av vegetasjonssone langs vassdrag:

Landbrukskontoret anbefaler at det opprettholdes et miljøkrav med en konkret minstebredde på 2 meter fra jordkant, men med en tilleggsformulering om at vegetasjonsbeltet skal være bredt nok til å motvirke avrenning til vassdrag. For å tydeliggjøre de ulike miljøkravene bedre så burde de legges inn i en egen paragraf.

Konklusjon:

- Frarår å fjerne kravet om tilknytning til landbrukseiendom.
- Frarår å fjerne begrensninger i eierskapsbestemmelsen.
- Frarår å fjerne konkrete krav til vegetasjonsbelte langs vassdrag. Bedre synliggjøring av miljøkravene ved å legge de inn i en egen paragraf.
- Ber om at konsekvensene ved manglende gjødselplan og /eller sprøytejournal modereres slik av reaksjonsmønsteret i større grad samsvarer med alvorlighetsgraden ved avviket.
- Anbefaler en helhetlig gjennomgang av målsetning og virkemiddelbruk for norsk landbruk før det gjennomføres omfattende endringer som vil kunne vise seg å være både irreversible og uheldige.

Med hilsen

Stein Inge Wien
landbrukssjef

